

Ni fortsatte... Aldrig, aldrig, aldrig ger vi upp!
Deas ärende är en medborgarrättslig fråga för riksdag och regering att åtgärda. Den berör demokratins innersta kärna, principen om medborgarnas lika värde och det var rätt att fortsätta kampen.

I nära hundra år betalade vi kvinnor för en förmån, som vi inte hade tillgång till, museernas kulturvård - det innebar dessutom en överföring av medel från en ekonomiskt svag grupp av medborgare till en redan favoriserad grupp. Skulle vi tuga om sånt! Museerna borde ha lämnat hälften av bidragen tillbaka till staten, annars räknas är det som förskingring.

Oj, det här blev långt!
Nu börjar jag dessutom att predika för redan frälsta
Njut - så länge friden och värmen varar!

Vilma Bergman
30 juli 2014

FÖRENINGEN
FÖR KVINNOHISTORISKT
MUSEUM

DEA-föreningen

för

kvinnohistoriskt museum

1994 - 2014

Innehåll

Så började det	3
Dea-föreningens mål.....	5
Våra ordföranden	6
Verksamheten under 20 år	6
Studiebesök på Kvindemuseet i Århus (Danmark) för styrelsen..	11
Gåvor	12
Internationella kontakter och föreläsare	13
Första beviljade ansökan från regeringens anslag om Kvinnors Organisering 2006	13
Projekt.....	13
Kafferep och seminarier	15
De kvinnor som föreläst fler än en gång är:	17
Museibesök med medlemmarna i Dea.....	17
Stadsvandringarna.....	18
Slutord.....	19

Så började det

Tre kvinnor stod utanför Kulturhuset i Stockholm. De deltog i årets manifestation den 8 mars 1994 - Internationella kvinnodagen. Det var kallt och alla verkade vara lika dystra till mods.

Vilma Bergman

Birgitta Onsell

Märta-Lena Bergstedt

Den lilla skaran av demonstrerande kvinnor huttrade. Vilma Bergman stod och funderade: ”Är det här den militanta kvinnorörelsen som DN:s kulturskribenter ondgör sig över?” Trots att Maud Eduards höll ett lysande tal kändes det inte särskilt upplyftande.

Vilma Bergman, Birgitta Onsell och Märta-Lena Bergstedt började prata med varandra.

- Vi är borttraderade i alla kulturella sammanhang, sa de och Vilma fyllde på med att berätta om sina duster med *Moderna Macho Museet*.
- Museerna försvillar våra barns morsarv, sa Vilma, och vi låter det bara gå på.

Sen blev de tysta en lång stund. Så kom det från Märta-Lena med bestämd röst rakt ut i luften

- Vi ska ha ett eget kvinnomuseum!
Ett kvinnomuseum som kompensation för 100 förlorade år!
- Ja, ett Gudinnemuseum, sa Birgitta.
- Det ska heta Dea-museet, sa Märta-Lena.
- Och sen ska vi ha in kvinnokulturen på alla våra Machomuseer, sa Vilma.

Agnes de Frumerie – 1910-talet

- Vi har sponsrat männens kultur med våra skattepengar, på bekostnad av vår egen. Det måste bli ett slut på det! Vi måste få kompensation!

Den 14 april 1994 hölls ett konstituerande möte och Vilma Bergman valdes till föreningens första ordförande.

Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt Museum hade fötts.

Dea-föreningens mål

Det klart definierade målet för föreningen, som fortfarande står fast var:

- Full jämställdhet på alla museer samt
- Ett kvinnohistoriskt museum av rikskaraktär som kompensation.

Det kom ganska många kvinnor däribland några riksdagsledamöter till det konstituerande mötet, det kändes hoppfullt.

Många möten kunde hållas i ROKS lokaler på Skånegatan i Stockholm eftersom Ebon Kram då var organisationens ordförande.

Vi fick redan från början stöd från många kända feminister och forskare: Berit Ås, Birgitta Holm, Ebba Witt Brattström, Maria Pia Boëtius, Maud Eduards, Yvonne Hirdman, Åsa Moberg och många, många fler.

Våra ordföranden

Vi har hittills haft fem kvinnor som innehaft ordförandeposten.

1. Vilma Bergman (1994 – 1998)
2. Margareta Wennberg (1998 - 1999)
3. Ebba-Lisa Nordenfelt (1998 – 2000)
4. Märta-Lena Bergstedt (2000 – 2009))
5. Ebon Kram (valdes 2009)

Verksamheten under 20 år

De första åren var Dea-föreningen en fattig förening. Det var knappt så att vi ville ha fler medlemmar för det var dyrt att skicka brev.

Verksamheten var till en början inriktad på att få politiker och myndigheter att förstå behovet av ett kvinnohistoriskt museum. Från det att vi började få organisationsbidrag från regeringens anslag om Kvinnors Organisering har verksamheten ändrat karaktär.

Vi är nu en mera utåtriktad organisation med våra stadsvandringar och vi har möjlighet att bjuda in till intressanta kafferep.

1994. När vår förening grundades höll riksdagen på med en kulturutredning. Det var alltså angeläget för Dea-föreningen att försöka påverka den. Därför ägnade Vilma Bergman sin juledighet till att komponera ett personligt brev till varje enskild kvinnlig riksdagsledamot. Många av dem reagerade

positivt men riksdagsdebatten i december **1995** visade att frågan inte togs på allvar.

1996. När riksdagen år så småningom fattade ett beslut om ett kultur-politiskt program kom Dea-föreningens krav in genom en gemensam motion från V och Mp. Deras förslag röstades dock ner med motiveringen att alla museer skulle uppmärksamma kvinnor. Vi följde upp med att granska kulturdepartementets regleringsbrev till museerna.

Völvan - Mimmi Tollerup-Grkovic

1997. Begreppet ”køn” tillkom som en aspekt i regeringens regleringsbrev till museerna.

1998. Kulturhuvudstadsår i Stockholm, vilket inte resulterade i att något gjordes för att initiera ett kvinnomuseum.

2000. Arbetets Museum i Norrköping föreslog att en ”nationell resursgrupp” skulle inrättas. De var först med att bredda verksamheten lite. Men det blev inget kvinnomuseum.

2001. Skrivelser skickades till politiker som Göran Persson, Margot

Wallström, Margareta Winberg, Maj-Britt Theorin och till museer om kvinnors representation på museer och nödvändigheten av ett kvinnohistoriskt museum.

Regeringen tillsätter arbetsgruppen ”Genus på museer”.

2002. Dea-föreningens förde upp frågan om ett kulturhistoriskt kvinnomuseum på EU-nivå genom motion till European Womens Lobby.

Nerthus – Lena Lervik 2007

Vi författade skrivelser och rapporter samt uppvaktade bl.a. kulturministern Marita Ulvskog för att få till stånd ett kvinnohistoriskt museum.

2003. Slutrapport om "Genus på museer". Där föreslogs att ett resurscentrum skulle förläggas vid Arbetets Museum i Norrköping med fyra anställda som skulle betjäna alla statliga museer i Sverige.

Förslaget innebar en stor besvikelse i Dea-föreningen vilket resulterade i ett ampert remissvar till kulturministern. Men inte ens detta förslag har förverkligats

2004. Dea-föreningen firade 10-årsjubileum på Alla kvinnors hus i Stockholm med seminarium och fest. Inbjudna gäster var bl.a. chefen för Nationalmuseet Solfrid Söderlind som talade om strategier för att nå målet ett Kvinnohistoriskt Museum, . Ebba Witt-Brattström som höll ett föredrag om ”Kvinnors motstånd genom tiderna” och bildkonstnären Fia Sandlund som stod för dagens sista föredrag.

2005. Vi hade fortsatt kontakt med myndigheter och politiker bl. a. begärde vi företräde hos kulturministern Leif Pagrotsky. Vi fick bl.a. träffa departementssekreteraren Matilda Berggren. Åtterrapporering om hur museerna sköter sitt uppdrag förekommer sällan. Det fanns ingen politisk vilja att verka för ett kvinnohistoriskt museum.

Dea-föreningen fick träffa chefen för Nationalmuseet Solfrid Söderlind som var mycket positiv till våra förslag och gav idéer och uppslag hur vi skulle kunna gå vidare. Tyvärr saknades ekonomiska resurser för att utveckla dessa idéer. Det skulle behövas kansli och några anställda.

2006. Vi beviljades för första gången organisationsbidrag från regeringens anslag om Kvinnors Organisering.

2007. Vi arrangerade en internationell konferens på Stadsmuseet i Stockholm. Professor Ebba Witt-Brattström föreläste om vikten av att kunna sin historia för sin identitet. Angela Grainger, Women´s Library, London redogjorde för deras arbete och villkor. Kim Engels från

Berit Dahlström guidar i Gamla stan

Frauenmuseum i Wiesbaden i Tyskland bidrog med spännande och tänkvärda erfarenheter. Deras museum har en permanent utställning om Marija Gimbutas fynd från det gamla Europa.

2008. Den 14 maj hade vi ett seminarium på riksdagen med stöd av riksdagsledamoten Desirée Pethrus Engström (kd) som höll välkomstanförande.

Museichefen Bodil Olesen, Kvindemuseet Århus, gav en inspirerande framställning av sitt museum och hur det kommit till. Anita Gradin f d EU-kommissionär gav EU-perspektiv på kvinnors historia. Eva Bergquist, samordningsansvarig hos kulturministern gav regeringens syn på frågan. Siv Holma (v) ordförande i riksdagens kulturutskott talade under rubriken ”Varför ett

kvinnohistoriskt museum?” Sista talare var författaren till boken ”Det bekönade museet” Bergitta Meurling, docent i etnologi.

Studiebesök på Kvindemuseet i Århus (Danmark) för styrelsen.

2009. På vårt första kafferep talade Museichef Barbro Frankie och museipedagog Karin Rydal från Statarmuseet i Skåne.

I oktober genomförde vi en Seminarievecka med de främsta föreläsarna inom respektive forskningsområden som t.ex. Christina Florin, Yvonne Hirdman, Åsa Moberg och Lena Lervik.

Christina Duvander

I samband med det började vi med våra populära stadsvandringar med guiden Berit Dahlström. Stockholms kvinnokarta publicerades. Christina Duvander svarade för urval och text till Stockholms kvinnokarta och Elisabet Allergren fotograferade.

2010. Vi fortsatte med Kafferep och stadsvandringar som vi sedan dess genomför regelbundet varje år.

Vi flyttade in i lokalen i Enkehuset på Norrtullsgatan i Stockholm. Där har vi nu vårt kansli.

2011. Vi deltog i Svenska Kvinnolobbyns uttalande mot surrogat-mödraskap.

Vi kom med i Regeringens Jämställdhetsråd och vi blev inbjudna att delta i referensgruppen till det blivande Kvinnohistoriska museet i Umeå.

Alla medlemmar bjöds in till besök på Vasamuseet.

2012. Rapporten ”Kvinnors representation på landets läns museer” publicerades.

2013. Vi lanserade Sveriges första kvinnohistoriska museum på webben med ett mycket välbesökt seminarium på Historiska museet i Stockholm.

Gåvor

Föreningen har under åren mottagit ekonomiska gåvor från Hjördis Levin, Vilma Bergman och Martina Lundström.

Vi har också haft den stora glädjen att få vackra borddukar och en fin kaffeservis av våra medlemmar.

Internationella kontakter och föreläsare

Vi har haft kontakt med ett kvinnomuseum i Ukraina, en kvinnoorganisation i Polen och en kristen kvinnoorganisation i Tyskland.

Vi har besökt kvinnomuseet i Århus samt Ålands Museum i Mariehamn.

Vi har bjudit in och haft föreläsare på våra seminarier från Tyskland – Kim Engels från Frauenmuseum i Wiesbaden
Storbritannien – Angela Grainger, Women´s Library, London
Danmark – Museichefen Bodil Olesen, Kvindemuseet Århus
Norge – Berit Ås, f.d. professor i socialpsykologi.

Första beviljade ansökan från regeringens anslag om Kvinnors Organisering 2006

Vi fick organisationsbidrag för första gången och under halva året delade vi lokal med Stockholms Tjejjour. Verksamheten kunde fortleva och utvecklas.

Projekt

- 2003 - *En jämförande studie av hur kvinnors konst, kultur och historia belyses på museer i Helsingfors.* Vi fann att kvinnor var bättre representerade på de finska museerna.

- 2008 - *Tiden innan* - Musikteaterföreställningen ”Tiden innan” av och med Afrodites Ångbåt (Anita Berger och Katrin Forsmo) ägde rum den 8 december med Birgitta Hörnström som ansvarig. Teatergruppen berättar med tal och sång en annan syn på vår historia än den mansdominerande. Slutprodukt blev en dvd film med tillhörande historiebok/häfte skriven av Märta-Lena Bergstedt.

- Kvinnoarvet – 2008. En bok i samarbete med Inger Ärleman och Uppsala Kvinnohistoriska Föreningen som visar 45 kvinnliga författar- och konstnärshem.

- 2008 - *Stockholms kvinnokarta*: Idén till kartan kom vid föreningens internationella konferens 2007, då gästerna guidades i Stockholm. Den har varit mycket efterfrågad och vi har fått trycka om den flera gånger. Den ska komma ut med engelsk text.
- 2011 –*Kvinnors representation på landets läns museer*: Vi besökte landets alla läns museer för att skaffa statistik, svart på vitt, som visar att vi har rätt när vi hävdar att kvinnor är underrepresenterade på landets museer.
- 2013 - *Kvinnomuseet.nu*: Dea-föreningen lanserar webbmuseet som är Sveriges första kvinnomuseum.

Tre kvinnor – Bild A77999 Västergötlands länsmuseum

Kafferep och seminarier

Här följer en lista på de föreläsare och artister som vi bjudit och som har uppträtt på våra kafferep och seminarier:

Agneta Stark

Aino Trosell

Anita Berger

Johanna Gustafsson

Kaj Fölster

Kajsa Ekis Ekman

Anita König	Karin Hassan Jansson
Anita Sand	Karin Rydal
Anna Nordenstam	Kerstin Engman
Anneli Jordahl	Kristina Malmberg
Anne-Marie Lindgren	Lena Lennerhed
Barbro Frankie	Lena Lervik
Berit Dahlström	Maja Lundgren
Berit Ås	Margareta Meyer
Bibbi Jonsson	Maria Pia Boëtius
Birgitta Holm	Marie Selander
Christina Carlsson Wetterberg	Maria Sveland
Christina Florin	Marianne Eriksson
Christine Bladh	Marianne Laxén
Claudia Lindén	Marianne Särnman
Ebba Witt Brattström	Maud Eduards
Ebon Kram	Maud Hägg
Eva Adolfsson	Monica Lauritzen
Eva Lundgren	Märta-Lena Bergstedt
Evonne Winblad	Nahid Persson
Fia Sandlund	Nina Burton

Gunilla Eriksson

Gunilla Gunnar

Gunilla Thorgren

Helena Fernell

Hjördis Johansson

Hjördis Levin

Jeanette Kyrk

Rosita Auer

Solfrid Söderlund

Vanja Hermele

Wera Grahn

Yvonne Hirdman

Åsa Moberg

Åse Magnusson

De kvinnor som föreläst fler än en gång är:

Hjördis Levin

Ebba Witt Brattström

Birgitta Holm

Märta-Lena Bergstedt

Yvonne Hirdman

Hjördis Levin

Dessutom har Anita König och Anita Berger vid flera tillfällen deltagit med teater och musik.

Museibesök med medlemmarna i Dea

- Historiska museet – 2008 bjöd vi medlemmarna på en visning av utställningen *Maria – Drömmen om kvinnan*.
- Wasamuseet – 2011 hade Vasa-museet en visning om *Kvinnorna på Vasa*. Nationalmuseum – 2012 kom det 30

Dea-medlemmar till den guidade visningen av utställningen *Stolthet och fördom*.

- Moderna museet – 2013 bjöd vi medlemmarna på en guidad visning av utställningen med konst av *Hilma af Klint*.
- Millesgården – 2013 var vi på Millesgården, 38 Dea-kvinnor kom och såg utställningen *Mod och Modernitet*.

Stadsvandringarna

Den första stadsvandringen i Stockholm ägde rum år 2010 och gick på norra Södermalm.

Vi har haft vandringar i Stockholm en gång på våren och en gång på hösten varje år.

Vi har vandrat i Gamla Stan, på Kungsholmen, på Norrmalm, Östermalm och på Södermalm. Vår guide på stadsvandringarna har varit Berit Dahlström

År 2013 guidade Elisabeth Auer oss på Norra Begravningsplatsen i Solna.

Under det stora kvinnoforumet *Nordiskt Forum* i Malmö juni 2014 arrangerade vi en stadsvandring om kvinnorna som har levt och verkat kring Möllevångstorget. Jeanette Rosengren var vår guide.

Slutord

Tack alla medlemmar som stöttat oss under de 20 år som gått! Utan er hade det inte funnits någon Dea-förening. Ni har så konsekvent stått bakom oss när vi påtalat den orättvisa det innebär att 51% av Sveriges befolkning endast är representerad till 33% på våra statliga museer. När vi började hade Moderna Museet 92% konstverk av manliga utförare. Den 23 september i år skriver Birgitta Rubin i Dagens Nyheter att museichef Daniel Birnbaum säger: ”Våra satsningar på kvinnor ska ses mot en fond av en gigantisk övervikt för män här i samlingen och i tidigare utställningar.”

Ingenting sker av en slump. Alla förändringar till det bättre i det sociala livet beror för det mesta på att kvinnor gått i bräsch och påtalat orättvisor.

21 november får Sverige sitt första Kvinnohistoriska museum. Tack alla ni eldsjälar i Umeå som gjort detta möjligt. Ni kommer inte att behöva känna er ensamma för när kvinnor i andra delar av landet ser vad som är möjligt kommer det att poppa upp Kvinnomuseer även på andra ställen. Vi ger inte upp. Som vår grundare Vilma Bergman alltid sagt: ”Vi ska inte låta oss bli svindlade på vårt morsarv. Våra döttrar har rätt till sin kvinnohistoria.”

Nu tar vi nya tag och ser fram emot nästa Kvinnohistoriska Museum!